

نگاهی به اعتراضات کارگری در سال 1398

سال 1398 نیز همچون سال‌های پیش با اعتراضات پر شمار کارگری سپری شد. در طول این سال در مجموع 1259 اعتراض کارگری روی داد، یعنی به طور متوسط سه و نیم اعتراض در هر روز. با این حال تعداد اعتراض‌ها، در مقایسه با سال 97 که 1700 مورد اعتراض در آن رخ داد و با این رکورد «سال اعتراضات کارگری» نام گرفته بود، 25 درصد کاهش داشت. اما علت این کاهش به هیچ رو بهبود شرایط کار و زندگی کارگران نیست. برعکس، طبقه کارگر در ایران یکی از سخت‌ترین سال‌ها از لحاظ شرایط کار و زندگی را از سر گذراند.

کاهش نسبی اعتراض‌ها نسبت به سال 97 علاوه بر عامل همیشگی سرکوب سیاسی، ریشه در عوامل گوناگون داشت:

اول. فضای خفقان و شوک آور پس از کشتار معترضان در خیزش سراسری مردم در اواخر آبان و متعاقب آن مراسم مختلف تابوت گردانی قاسم سلیمانی و سپس انتخابات مجلس در اسفند ماه، موقعیت را برای کارگران معترض دشوار تر کرد.

دوم. جاری شدن سیل در چند نوبت و در چندین استان کشور نیز مسائل و مشکلات کارگری را به طور نسبی در حاشیه قرار داد.

سوم، شیوع بیماری کرونا در اواخر سال نیز در کاهش اعتراض‌ها بی تاثیر نبود، به ویژه اگر توجه کنیم که در سالهای گذشته بیشترین تعداد اعتراضات در ماه‌های منتهی به آخر سال صورت می‌گرفت.

چهارم، فعال شدن بسیج دانشجویی در عرصه کارگری نیز تأثیر منفی داشت به طوری که اینان همه جا تلاش کردند که کارگران معترض را تشویق و ترغیب کنند که به جای اقدام عملی و دسته جمعی، مسایل خود از طریق نوشتن نامه به مسئولان دولتی و توسل به امامان جمعه دنبال کنند.

سرانجام اینکه به همه اینها باید سانسور حاکم بر کشور و خود سانسوری بیشتر رسانه‌ها در انعکاس اخبار مربوط به اعتراض‌های کارگری را افزود.

در سال 98 نیز مانند سال‌های قبل، اعتراض کارگران به موقعیت فلاکت بار و تحمل ناپذیر خود با سرکوب افسارگسیخته رژیم سرمایه داری حاکم روبرو بود. کارگران معترض تهدید شدند، مورد ضرب و شتم نیروهای امنیتی قرار گرفتند و بسیاری نیز بازداشت و زندانی شدند. تشکلات و فعالین مستقل کارگری و معلمان و بازنشستگان همچنان زیر فشار قرار داشتند. هجوم وحشیانه نیروهای امنیتی به تجمع روز اول ماه مه 98 در برابر مجلس، ضرب و شتم شرکت کنندگان و بازداشت حدود 50 نفر از آنان و سپس صدور احکام بسیار سنگین زندان و حکم شنیع شلاق برای تعدادی از بازداشت شدگان، خود نمونه گویایی از شرایط سیاسی است که طبقه کارگر ایران با آن روبروست.

این گزارش را تقدیم می‌کنیم به همه فعالین کارگری و معلمان که در آستانه روز جهانی کارگر در زندان به سر می‌برند.

علل اعتراض‌ها

- 1- عدم پرداخت به موقع دستمزد یا حقوق و حق بیمه توسط کارفرمایان،
- 2- تعطیلی و یا نگرانی از تعطیلی واحد تولیدی و یا خدماتی و در نتیجه از دست دادن شغل،
- 3- خصوصی سازی و یا احتمال خصوصی سازی واحدهای تولیدی که بنا به تجربه به اخراج عدهای از کارگران و یا بدتر شدن شرایط کار منجر می شود،

4- پایین بودن دستمزدها؛ اعتراض‌ها در این رابطه اساساً در چارچوب اعتراض به اجرا نشدن طرح طبقه‌بندی مشاغل، عدم پرداخت مزد یکسان برای کار یکسان و مخالفت با فعالیت شرکت‌های پیمانکاری و درخواست انعقاد قرارداد مستقیم با کارفرمای اصلی با هدف دریافت دستمزد بیشتر، انجام گرفت. اعتراض به پایین بودن دستمزد در اشکال یاد شده، نسبت به سال‌های گذشته رشد بیشتری داشت.

شیوه و اشکال اعتراضات

- 1- تجمع و اعتصاب: 1088 مورد، به بیان دیگر حدود 86 درصد اعتراض‌ها به صورت تجمع و یا اعتصاب انجام گرفت،
- 2- ارسال نامه و رسانه‌ای کردن مشکلات: این شکل از اعتراض 171 مورد بود و حدود 13 درصد از مجموع اعتراض‌ها را به خود اختصاص داد،
- 3- بستن جاده، بستن در ورودی محل کار و تجمع روی ریل قطار: 13 مورد،
- 4- راهپیمایی در سطح شهر: 9 مورد،
- 5- اقدام مشترک و یا گردهمایی همزمان: 25 مورد (تحریم انتخابات هیئت مدیره نظام پرستاری توسط حدود 90 درصد پرستاران، نمونه‌ای برجسته از اقدام مشترک و سراسری بود)،
- 6- اعتراض به همراه خانواده‌ها، 11 مورد.

گاه شمار اعتراضات کارگری به تفکیک ماه و فصل

ماه	تجمع / اعتصاب	نامه / رسانه	جمع	توضیح
فروردین	19	11	30	
اردیبهشت	92	7	99	در همین ماه با فراخوان سندیکای کارگران شرکت واحد که مورد حمایت تعداد دیگری از تشکلات و فعالین کارگری، بازنشستگان، فعالین دانشجویی و دیگر فعالین اجتماعی قرار گرفت تظاهراتی به مناسبت 11 اردیبهشت در میدان بهارستان برگزار شد. این تظاهرات در همان آغاز با هجوم نیروهای امنیتی به خشونت کشیده شد. عده‌ای از تظاهرکنندگان به شدت مورد ضرب و شتم قرار گرفتند و حدود 50 نفر از آنان از جمله هفت نفر از اعضای سندیکای شرکت واحد، دستگیر و بازداشت شدند. تعداد زیادی از دستگیرشدگان به تحمل زندان‌های طولانی و شلاق محکوم شدند.
خرداد	96	16	112	این آمار، تجمع سراسری بازنشستگان را نیز در بر می‌گیرد. تجمع بازنشستگان در این ماه با یورش نیروهای سرکوب گر همراه بود که در نتیجه 2 نفر از تجمع کنندگان زخمی شدند.
تیر	124	19	143	در دو مورد کارگران با تجمع بر روی ریل راه آهن، مسیر قطارها را مسدود کردند، و در یک مورد در سطح شهر دست به راهپیمایی زدند. در همین ماه حدود 90 درصد از پرستاران در اعتراض دسته‌جمعی خود، انتخاب نظام پرستاری را تحریم کردند.
مرداد	83	11	94	در سه مورد، کارگران، راه ورود و خروج واحد تولیدی را بستند و در یک مورد مسیر تردد قطارها را مسدود کردند.

شهریور	107	11	118	در دو مورد کارگران مسیر تردد قطارها را بستند، در دو مورد در سطح شهر راهپیمایی کردند و در 5 مورد اعتراض به صورت سراسری انجام شد.
مهر	196	4	200	کارگران در 3 مورد به تجمع سراسری اقدام کردند، در 3 مورد مسیر تردد قطارها را سد کردند و در 4 مورد دست به راهپیمایی زدند. از جمله در این ماه تجمع کارگران آذراب مورد هجوم نیروهای امنیتی قرار گرفت و عده‌ای از آنان زخمی و بازداشت شدند. همچنین تعدادی از کارگران اعتصابی و تجمع کننده شهرداری کوت عبدالله در خوزستان هنگام تجمع بازداشت شدند.
آبان	78	8	86	در 5 مورد تجمع به طور سراسری انجام گرفت. در همین ماه تجمع سراسری بازنشستگان مورد حمله خشونت آمیز نیروهای امنیتی قرار گرفت و تعدادی از تجمع کنندگان بازداشت شدند. یک مورد از این اعتراضات پس از خودسوزی یکی از کارگران که به مرگ او انجامید به وقوع پیوست. این کارگر پس از اخراج توسط کارفرما دست به خودسوزی زده بود. واقعه بزرگ این ماه اما خیزش سراسری مردم، متعاقب اعلام سه برابر شدن قیمت بنزین بود. در روزهای بین 25 تا 29 آبان، مردم در 29 استان کشور و در صدها شهر و شهرستان دست به اعتراض سراسری زدند. خیزش مردم با خشونت تمام توسط نیروهای سرکوب حکومت در خون فرو نشانده شد. به گزارش سازمان عفو بین الملل حداقل 304 نفر از تظاهرات کنندگان جان باختند. خبرگزاری رویتر در 23 دسامبر 2019 تعداد کشته شدگان را 1500 نفر اعلام کرد. چندین هزار نفر از معترضین نیز دستگیر و زندانی شدند که از سرنوشت آنها اطلاع دقیقی وجود ندارد. همچنین از تعداد زخمی شدگان ومجروحان نیز اطلاع دقیقی در دست نیست.
آذر	79	15	94	این اعتراضات در 2 مورد به شکل راهپیمایی و تجمع در سطح شهر انجام گرفت.
دی	80	8	88	در این ماه بار دیگر بازنشستگان به طور سراسری در یک روز اقدام به تجمع کردند. معلمان کشور نیز در حمایت از بازنشستگان به مدت یک ساعت دست به اعتصاب زدند. همچنین پرستاران به طور هماهنگ در چند استان کشور برای رسیدن به مطالبات خود، تجمع کردند.
بهمن	67	13	80	
اسفند	81	14	115	در یک مورد کارگران در سطح شهر راهپیمایی کردند.

مجموع اعتراضات در بهار 241 مورد؛ تابستان 355 مورد؛ پاییز 380 مورد و زمستان 283 مورد بود.

همزمان با تهیه گزارش بالا، گزارش‌های مربوط به اعتراضات دانشجویی و نیز اعتراضات توسط دیگر اقشار مردم در طول سال 98 بایگانی شد. طبق گزارش‌ها در طول سال گذشته در مجموع حداقل، 98 مورد اعتراض دانشجویی و 300 مورد اعتراض توسط دیگر اقشار مردم به وقوع پیوست. گزارش فشرده این اعتراضات، در زیر آمده است:

اعتراضات دانشجویان و دیگر افشار مردم

ماه	تجمع/تحصن	تحریم غذا	جمع	توضیح
فروردین	1	1	2	اعتراضات دیگر افشار مردم 18 مورد بود شامل 16 تجمع و اعتصاب و دو مورد نامه نگاری. در یکی از این تجمعات خودروی حامل یکی از فرماندهان سپاه مورد حمله تجمع کنندگان قرار گرفت.
اردیبهشت	10	1	11	اعتراضات دیگر 52 مورد بود شامل 50 تجمع و اعتصاب و دو مورد نامه نگاری. در یک مورد، تجمع کنندگان جاده را بستند و در یک مورد دیگر مانع اجرای حکم صادر شده توسط دستگاه قضایی شدند.
خرداد	6		6	اعتراضات دیگر: 18 مورد
تیر	6	1	7	اعتراضات دیگر: 26 مورد که در یکی از آنها، تجمع کنندگان اقدام به بستن جاده کردند.
مرداد	1		3	اعتراض دانشجویان 3 مورد بود که یک مورد آن به شکل تجمع انجام گرفت اعتراضات دیگر 20 مورد بود که یک مورد آن با خشونت و تخریب همراه بود.
شهریور	2		2	اعتراضات دیگر: 40 مورد از جمله 4 مورد بستن جاده.
مهر	17		17	یکی از این تجمعات در هنگام بازگشایی دانشگاه تهران با حضور حسن روحانی صورت گرفت. دانشجویان به کالاسازی آموزش، نابسامانی وضعیت آموزشی، امنیتی بودن فضای دانشگاه و تفکیک جنسیتی اعتراض داشتند. اعتراضات دیگر: 30 مورد که دو مورد آن با بستن جاده همراه بود.
آبان	24		24	علت اعتراض دانشجویان کالاسازی آموزش و سطح پایین امکانات رفاهی و مخالفت با آئین نامه انضباطی اعلام شد. افزون بر این دانشجویان در سراسر کشور در روزهای 26 ، 27 و 28 آبان با برگزاری تجمع و تظاهرات در خیزش بزرگ آبان ماه به طور فعال شرکت کردند. اعتراضات دیگر: 12 مورد که در دو مورد تجمع کنندگان جاده را بستند. چندین بار تجمع کنندگان توسط نیروهای امنیتی و انتظامی مورد حمله و ضرب و شتم قرار گرفتند. در جریان این اعتراض ها دهها نفر از آنان بازداشت شدند. توجه - این آمارها شامل تظاهرات و اعتراض های سراسری مردم در هفته پایانی آبان نیست
آذر	9		9	دانشجویان در بسیاری از دانشگاه های کشور به مناسبت روز دانشجو در روزهای 15 ، 16 و 17 آذر دست به تجمع اعتراضی زدند. دانشجویان ضمن اعلام همبستگی با مردم در خیزش آبان ماه، مخالفت خود را علیه سیاست های نئولیبرال، نظام سرمایه داری و خصوصی سازی ها و سرکوب کارگران و دیگر نیروهای معترض توسط رژیم اسلامی ابراز کردند. اعتراضات دیگر: 10 مورد و همگی به صورت تجمع انجام گرفت.
دی	8		8	در هیجدهم این ماه هواپیمای مسافربری اوکراین که از تهران به مقصد کی یف پرواز می کرد، هدف شلیک پدافند هوایی سپاه پاسداران قرار گرفت و سقوط کرد و در نتیجه تمام 176 سرنشین آن جان باختند. به دنبال این فاجعه، دانشجویان در بسیاری از دانشگاه های کشور طی روزهای بین 21 تا 26 دی ماه با برگزاری تجمعات مختلف به این اقدام جنایتکارانه اعتراض و همبستگی خود را با خانواده جان باختگان اعلام کردند. اعتراضات دیگر: 10 مورد که به صورت تجمع بر گزار گردید. در یک مورد تجمع کنندگان جاده را بستند.
بهمن	2		2	در همین ماه دانشجویان دانشگاه پلی تکنیک و علم و صنعت به مناسبت چهلمین روز جان باختن سرنشینان هواپیمای اوکراین، مراسم یادبود برگزار کردند. اعتراضات دیگر: 2 مورد که به صورت تجمع انجام گرفت. در یک مورد تجمع کنندگان جاده را بستند.

اسفند	6	1	7	اعتراضات دانشجویان در این ماه در ارتباط با شیوع ویروس کووید 19 و پنهان‌کاری رژیم و سیاست‌های نا کارآمد حکومت نسبت به شیوع کرونا صورت گرفت. اعتراضات دیگر 37 مورد بود که اساساً به شکل تجمع انجام گرفت. در یک مورد تجمع کنندگان مورد یورش و سرکوب نیروهای انتظامی قرار گرفتند. 30 مورد از این اعتراضات در ارتباط با شیوع کرونا به وقوع پیوست که 10 مورد از آن به صورت نامه و امضای بیانیه و 20 مورد دیگر به صورت تجمع و توام با بستن جاده انجام پذیرفت.
-------	---	---	---	---

تعداد اعتراضات بر حسب فصول سال 98 به تفکیک کارگران و دانشجویان و مردم

فصل	کارگران	دانشجویان	مردم	جمع
بهار	241	19	88	348
تابستان	355	12	86	453
پاییز	380	50	52	482
زمستان	283	17	74	374
جمع	1259	98	300	1657

اتحاد بین‌المللی در حمایت از کارگران در ایران

۱۱ اردیبهشت ۱۳۹۹، برابر با ۳۰ آوریل ۲۰۲۰

<http://etehadbinalmelali.com/ak>

info@workers-iran.org;

www.workers-iran.org;

<https://twitter.com/IASWInfo>